

ביאורים

הרמב"ם מבאר בהלכות יסודי התורה [פרק א, ז] שאחד מעיקרי האמונה, הוא האמונה בכך שה' אחד: "אלוה זה אחד הוא... אחד, שאין כיחודו אחד מן האחדים הנמצאים בעולם - לא אחד כמין שהוא כולל אחדים הרבה, ולא אחד כגוף שהוא נחלק למחלקות ולקצוות, אלא יחוד שאין יחוד אחר כמוותו בעולם. וידיעת דבר זה מצות עשה שנאמר ה' אלהינו ה' אחד". אחדותו של ה' היא אחדות גמורה, מעל כל אחדות שאנו מכירים בעולם שלנו.

המהר"ל מסביר שתכונה ייחודית זו של ה' אחד, חייבת להתגלות גם בעולם מרובה הגוונים שלנו. כשם שה' אחד, כך ישנו צורך שתהיה אומה ייחודית בעולם בעלת תכונה ייחודית זו, שתנהל את חייה בהתאם.

התנהלות החיים של עם ישראל, היא על פי התורה הנצחית שניתנה לנו מפי הקב"ה בהר סיני, ובזה אנחנו שונים מכל שאר האומות. כל האומות מנהלות את חייהן על פי הגדרות וחוקים שקבעו לעצמן, ואלה יכולים להשתנות, כיוון שאין בהם קו אחד, נצחי ואלוהי.

אצל עם ישראל ההתנהלות וההליכה על-פי התורה טבועה וחקוקה בצורה טבעית, מפני שבשורש הפנימי שלהם גם עם ישראל וגם התורה, נבראו כחלק מהתכונה הייחודית של ה' אחד. ייחודיות זו באה לידי ביטוי בנוסח התפילה של מנחה בשבת, אותו תיקנו לנו חז"ל: "אתה אחד ושמןך ישראל גוי אחד בארץ". מטרתו של עם ישראל היא לאחד את העולם כולו סביב ה'. באופיו טבועה תכונת האחדות האלוהית שמאחדת את הגוונים השונים למגמה אחת. הדרך לאחד את העולם היא על ידי התורה, שאף בה טבועה תכונת אחדות זו - "תורה אחת". דרכה של התורה ומצוותיה היא שמחברת את הכוחות הקיימים בעולם למגמה האלוהית.

ייחודיות זו של עם ישראל מלמדת אותנו על התפקיד המיוחד שיש לנו, תפקיד נצחי שמוטבע בנפשנו ולא יכול להשתנות, להתבטל או חלילה להתחלף עם שום אומה אחרת.

הרחבות

• מתי ללמוד מהאומות

ומי כעמך ישראל גוי אחד, שיש להם התורה. המהר"ל כותב שרק לישראל יש תורה. אולם אין זה אומר שלעם ישראל אין מה ללמוד מהאומות, כפי שעולה מדברי הרב קוק: "כשכח ישראל גדול ונשמתו מאירה בקרבו בהופעה וענפיו המעשיים מתוקנים, בסדור מלא, בקדושה ביחוד ובברכה, במקדש וממשלה, בנבואה וחכמה, אז ההתרחבות לצד החול, לענוגי החושים הרוחניים והגשמיים, להצצה חֲדִירִית ופנימית לתוך חייהם של המון עמים ולאומים שונים, למפעליהם וספריותיהם, התגברות עוז החיים הטבעיים, כל אלה טובים הם ומסוגלים להרחיב את אור הטוב" [אורות התחיה טו] הרב קוק מסייג את הדברים ומתנה אותם במציאות בה ישראל חיים באופן מתוקן.

מה יכולים ישראל ללמוד מהאומות? מבאר הרב קוק: "הקבלה (מה שלומדים ישראל מהאומות) היא מבחוץ וההשפעה (מה שמלמדים ישראל את האומות) מבפנים. כלומר, פנימיות החיים שלמה היא בישראל, באין צורך להעזר משום כח זר בעולם, וכל שלטון משרה בישראל מקרב פנימיות החיים הוא נובע, 'מקרב אחיך - ממובחר שבאחיך' [בבא קמא פח.]. [אורות ישראל ה, ב] עם ישראל אינו צריך ללמוד מהגויים מוסר וערכים. אלו, נמצאים בקרב ישראל ואותם הוא מעניק לעולם. אולם: 'לחיצוניות החיים מזדמן שצריך השלמה דוקא מבחוץ, 'יפיפותו של יפת באהלי שם' [מגילה ט:], 'חיל גוים תאכלו ובכבודם תתמררו' [ישעיה סו, א] [שם] כל מה שנוגע למסגרת החיצונית של החיים שבהם פיתחו הגויים כלים שימושיים שיכולים לתרום לשמירה על מוסר וערכים - 'חכמה בגויים', אותו יכולים ישראל ללמוד.

ואיך לא יהיה דבר זה, כי השם יתברך שהוא יחיד בעולם, איך לא יהיה לו בעולם אמה השייכת לו, ויש לה התייחסות אליו, שהיא גם כן אמה יחידה בעולם הזה, כמו שהיא יתברך יחיד. והם ישראל, שעליהם נאמר (דה"א יז, כא): ומי כעמך ישראל גוי אחד, שיש להם התורה, ובשביל זה הם עם אחד. ולא כמו שאר עובדי גלולים, אין להם תורה מן השמים שהיא תורה אחת, רק יש לאמות דת נימוסית, ודת נימוסית אפשר שיהיה בפנים הרבה. רק התורה כתיב בה (במדבר טו, לא): תורה אחת תהיה לכם, ועל ידי התורה גם כן ישראל עם אחד. אמה כמו זאת, היא שייכת אל השם יתברך, שהוא יתברך אחד, ואם כן, איך נאמר כי מעלת ישראל בטלה מהם ואינם אל השם יתברך?! והרי מכרח שיהיה נמצא אמה יחידה בעולם שהיא אל השם יתברך.

ישראל אומה יחידה, השייכת לקב"ה, שהוא אחד

לא יתכן לומר שהקב"ה עזב את ישראל מסיבה נוספת. הקב"ה הוא יחיד בעולם, לכן צריכה להיות בעולם אומה אחת יחידה, שהיא שייכת לו ומתייחסת אליו. אומה זו צריכה להיות אומה יחידה, כמו שהקב"ה יחיד. אומה זו היא ישראל, שעליה נאמר: ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ. יחידות עם ישראל נובעת מהיות להם תורה מהשמים, שאין הם כמו שאר האומות, שדתם אנושית ולא אלוהית, ולכן יש לה הרבה פנים. על התורה האלוהית נאמר: תורה אחת תהיה לכם, ועל ידי התורה, שהיא אחת, גם עם ישראל הינו עם אחד. אומה יחידה זו שייכת לקב"ה, שהוא אחד, אם כן לא יתכן שמעלה זו של עם ישראל תבטל מהם, ולא יהיו שייכים לקב"ה, שהרי חייבת להיות אומה אחת יחידה, שהיא שייכת לקב"ה!

